

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Дисципліна:

«СУЧАСНА МУЗИКА: ТЕНДЕНЦІЇ ТА КОНЦЕПТИ»

II курс, 3 семестр

Галузь знань:

02 «Культура і мистецтво»

03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність:

025 «Музичне мистецтво»

034 «Культурологія»

026 «Сценічне мистецтво»

Освітньо-професійна програма:

«Музичне мистецтво»

«Музична режисура»

«Культурологія»

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Викладачка: кандидатка мистецтвознавства, доцентка

ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА Д'ЯЧКОВА

СИЛАБУС

ПРО КУРС

Авторський курс «Сучасна музика: тенденції та концепти» надає базові теоретичні знання, аналітичні інструменти та навички мислення про музику, що необхідні для професійної самореалізації музикантів у сучасному світі. Матеріал курсу демонструє генезис та прогностичну еволюцію естетичних, інтелектуальних та емоційних пріоритетів сучасного мистецтва з урахуванням популярності того чи іншого явища (твору, жанру, стилю). Акцентуються питання музичної семантики та художньої самоідентифікації у мистецтві.

Часовий фрейм курсу має пластичний контур. Формально він поширюється на ті події та явища музичного життя, стосовно яких студенти можуть вважати себе сучасниками (критерій «20-ти останніх років» для цього є достатнім). Проте будь-яка хронологічна межа є умовною, особливо в контексті бачення мистецтва як переплетення численних різночасових тенденцій.

Від студентів вимагається неупереджене ставлення до нових музичних вражень, готовність доводити набуті знання та аргументувати свою позицію у мистецтві, вміння вести пошукову роботу, креативне ставлення до музичних експериментів та виконавства, інтенсивний слуховий досвід.

Курс є *вибірковим*, має один модуль, який поділяється на два змістовних розділи «Тенденції сучасної музики» та «Концепти сучасної музики».

Кількість кредитів курсу – **3 ECST**.

Загальна кількість годин **90**:

лекції 14, семінари 14, самостійна робота 62.

Наприкінці курсу показники поточної атестації підсумовуються у *заліку*.

МЕТА КУРСУ

Розкрити потенціал мистецтва як форми персональної комунікації зі світом, *сформувати орієнтири* у музичному просторі сучасності, прогностичне бачення мистецьких реалій нашого часу, неупереджене ставлення до неканонічних форм творчості та експериментів. Позначити сферу мистецтва як суттєвий важіль впливу на події інформаційно-культурної війни.

Після опанування програми курсу «Сучасна музика: тенденції і концепти» студенти мають **знати**:

- ✓ Термінологію сучасного музичного мистецтва, у тому числі, назви напрямків та технік.
- ✓ Персоносферу сучасної музики.
- ✓ Долю традиційних жанрів та зони експерименту у сучасному музичному мистецтві;
- ✓ Основні інституції, що пов'язані із сучасною музикою та їх знакові акції.
- ✓ Музичні приклади основних тенденцій сучасної музики.

уміти:

- ✓ визначати для себе пріоритетні події сучасного музичного життя
- ✓ визначати стильові спрямування та естетичні засади будь-яких явищ сучасного мистецтва – акцій, фестивалів, концертів, дисків, контенту сайтів тощо
- ✓ застосовувати гносеологічний та аксіологічний підхід до аудіальних явищ сучасності;
- ✓ аргументовано доводити свою позицію щодо сучасного мистецтва у живих дискусіях та на сторінках соціальних мереж, форумах тощо;
- ✓ застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекції курсу супроводжуються презентаціями. Усі необхідні матеріали (відео, посилання на зовнішні ресурси, тексти, електронні книги тощо) надсилаються у віртуальну приват- групу курсу. Відповідно можливостям приватного акаунту дискового простору віртуального класу під час занять надаються аудіо/відео записи лекцій, доступ до презентацій та відповідна література.

ТЕМИ ЗНЯТЬ

Змістовий модуль 1. «Тенденції сучасної музики»

Тема 1. Розуміння сучасності. «Принцип палімпсесту» в структурі поточного моменту.

Семінар 1. Фестивалі сучасного мистецтва в інфраструктурі музичного життя.

Тема 2. Основні форми та види сучасного музичного мистецтва: параметри систематизації та атрибуції явищ.

Семінар 2. Українська сучасна музика у світовому контексті.

Тема 3. Дослідження звуку та діджиталізація музичного простору.

Семінар 3. Електронна музика в сучасному кінематографі.

Тема 4. Експеримент та традиція в музичній культурі сучасності.

Семінар 4. Тенденція «нової простоти» в музичному просторі сучасності.

Змістовий модуль 2. «Концепти сучасної музики»

Тема 5. Етнічні образи та діалог культур в сучасному музичному мистецтві.

Семінар 5. World music та синонімічні явища.

Тема 6. Емоційний тезаурус сучасної музики.

Семінар 6. Еволюція емоцій іронії та відчуття абсурду: від експресії «сюрреалізму» до концепту «звалища»

Тема 7. Образ музики як мистецтва виконавської практики.

Семінар 7. Образ часу та процесуальність музичного твору

Тема 8. «Селфі поточного моменту»: Типи музичних традицій та практик сучасності: підсумок семестру Емоційний тезаурус сучасної музики.

Семінар 8. Амплуа «універсального музиканта» сьогодні.

У процесі реалізації програми можливі зміни послідовності вивчення деяких тем та розподілу робочого часу в залежності від фахової спрямованості та сфери зацікавлень студентської групи.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ФОРМИ НАВЧАННЯ:

 <i>Лекції</i>	 <i>Семінари</i>	 <i>Самостійна робота</i>
 <i>Тест</i>	 <i>Вікторина</i>	 <i>Письмова робота</i>
 <i>Слуховий досвід</i>	 <i>Аналітика</i>	 <i>Робота в команді</i>
 <i>Конкурсні змагання</i>	 <i>виконавська практика</i>	 <i>Інтерактивне спілкування</i>

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Аудиторні заняття проводяться у змішаній формі (у віртуальному та реальному часо/просторі), включають лекційні та семінарські години.

Віртуальний простір курсу утворюють приват-група для спілкування у доступних месенджерах, навчальна web-платформа, віртуальна дошка, трансляції-online та додаткові інструменти командної роботи.

 Тести та анкети виконуються за допомогою віртуальних інструментів опитування (*Google Form* та інші).

 Вікторини пишуться дистанційно, під час перегляду відеозапису, який розміщується у віртуальному класі.

 Письмові роботи мають характер есе та стимулюють конкретизацію вражень і думок про сучасне мистецтво за допомогою письмового наративу. Роботи мають регламентований обсяг 4-4,5 тис. знаків та можуть бути присвячені самим новітнім явищам, які ще не ставали предметом наукового дослідження. Основні пріоритети в оцінюванні письмових робіт мають оригінальність думки (60%) (у тому числі, здатність до критичного мислення, незаангажованість суджень, опора на професійний досвід та знання), ретельність виконання (40%) (йдеться про увагу до стилістики тексту, дотримання обсягу та своєчасне подання роботи). Ідентичні роботи різних авторів та роботи, що не витримали перевірку на плагіат, не атестуються та анулюються.

 Робота в команді здійснюється на віртуальних платформах, які дозволяють фіксувати історію змін в роботі команди та зафіксувати персональний внесок кожного учасника проекту. Проте, в роботі команди враховується ефект колективного досягнення - формування інформаційного поля певних тем, що було утворено спільними зусиллями.

 В межах курсу передбачено дисциплінарний конкурс відео перформансу (2-3 хвилини) «**Звуки шуму**». Конкурсні роботи студенти публікують у мережі. Ролик-переможець визначається анонімним голосуванням, та публікується у віртуальному меседжер-каналі курсу.

 Виконавська практика сучасної музики є важливим досягненням на шляху професійної самореалізації музикантів. У межах курсу у відповідній групі пропонуються ділитися результатами таких досягнень та публікувати відео для подальших обговорень через коментарі. У свою чергу, коментарі стимулюють утворення дискурсивного простору та формують необхідні у подальшій діяльності музиканта навички віртуальної самопрезентації та спілкування.

 Самостійна робота спрямована на активне опанування дискурсу та інтонаційної сфери сучасного музичного мистецтва. Є доцільним інтенсивне систематичне слухання музики різних напрямів, стилів та жанрів сучасного мистецтва, читання та аналіз рекомендованої літератури, аналіз нотних текстів, які є у доступі, відвідування концертів, творчих зустрічей, спілкування (у тому числі, інтерактивне) з іншими музикантами – композиторами, студентами композиторського факультету, виконавцями сучасної музики, підготовка до семінарів, виконання творчих завдань.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальні досягнення курсу «Сучасна музика: тенденції та концепти» віддзеркалюються в таблиці самооцінки та таблиці атестаційного прогнозу.

Таблиця само атестації є важливим інструментом самоконтролю студента та спрямована на посилення його вмотивованості. Студент тиждень за тижнем, «власними руками», наочно формує свій майбутній результат і заносить в таблицю інформацію про відвідані лекції, виконані завдання, самостійну роботу, творчі та креативні практики. Оцінювання роботи ведеться за формулою: *(кількість виконаних завдань)100/ загальну кількість позицій оцінювання. Наприклад:*

$$A) (10 \cdot 100) / 10 = 100;$$

$$B) (8 \cdot 100) / 10 = 80.$$

Таблиця атестаційного прогнозу ведеться викладачем. До неї заносяться результати атестацій письмових робіт, «коефіцієнт довіри» (встановлюється через порівняння результатів таблиці само атестації, даних чатів та даних історії інтерактивних інструментів), інформація про творчі вправи, командну роботу, виконавську практику, результати вікторини та результати додаткових завдань (якщо в них була необхідність).

ПРІОРИТЕТИ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТА В ПІДСУМКОВОМУ РЕЗУЛЬТАТІ:

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	
1.	Досвід концертного виконання сучасної музики	50 %
2.	Слухова ерудиція/ вірні вікторини	40 %
3.	Виконання творчих та атестаційних письмових завдань	30 %
4	Вірні відповіді на рандомні запитання щодо матеріалу попередніх лекцій.	20 %
5.	Участь у семінарах та груповій роботі	10 (за акцію)
6.	Орієнтація в мистецьких подіях сучасності	5 %
7.	Змістовні коментарі та активна позиція	5%
8.	«Коефіцієнт довіри»	5%

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З КУРСУ:

Оцінка «**відмінно**» **A (90 – 100)** ставиться студенту, який має передбачений курсом досвід слухового сприйняття сучасної музики різних стилів та напрямків; усвідомлює зміст музикознавчих понять, пов'язаних із сучасним мистецтвом і вільно володіє відповідною термінологією; є обізнаним щодо основних подій сучасної української та світової культури та має уявлення щодо її персоніфери; володіє навичками здобуття та перевірки інформації щодо сучасного мистецтва; може вірно атрибутувати та оцінити новизну незнайомого музичного феномену, приймав активну участь в роботі семінарів, успішно виконав навантаження для самостійної роботи.

Оцінку «**добре**» **B (82-89)** заслуговує відповідь студента, який в цілому вірно усвідомлює зміст

музикознавчих понять та термінів, пов'язаних із сучасним мистецтвом; є обізнаним щодо основних подій сучасної української культури та має уявлення щодо її персонифікації; володіє навичками здобуття та перевірки інформації щодо сучасного мистецтва; має передбачений курсом досвід слухового сприйняття сучасної музики різних стилів та напрямків.

Оцінку «добре» **C (74 – 81)** заслуговує відповідь студента, який в цілому вірно усвідомлює зміст музикознавчих понять та термінів, пов'язаних із сучасним мистецтвом; володіє навичками здобуття та перевірки інформації щодо сучасного мистецтва; має передбачений курсом досвід слухового сприйняття сучасної музики різних стилів та напрямків.

Оцінку «задовільно» **D (64-73)** заслуговує відповідь студента, який розуміє більшість понять, пов'язаних з актуальним музичним мистецтвом; має невеликий досвід слухового сприйняття сучасної музики різних стилів та напрямків.

Оцінку «задовільно» **E (60-63)** отримує студент, який має досвід пасивної присутності (або слухового сприйняття) сучасного мистецтва, та опанував більш ніж 30 % навчального матеріалу.

Оцінку «незадовільно» **FX (35-59)** отримує студент, який не має слухового досвіду сучасної музики, опанував навчальний матеріал менш ніж на 20%, віз запропонованої програми.

Оцінку «незадовільно» **F (1-34)** отримує студент, який не має слухового досвіду сучасної музики та не орієнтується в проблематиці курсу.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Курс доступний для людей, які мають обмеження в пересуванні та/або мають потребу у супроводі, а також для людей із вадами зору.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Усі матеріали, тематична рубрикація та методологія курсу охороняються авторським правом (© НМАУ імені П. І. Чайковського, © О. А. Д'ячкова,). Особи, які мають доступ до курсу, не можуть передавати будь-які матеріали курсу (запис лекцій, відео, презентації, посилання на тести, їх зміст, виконані вправи, ілюстрації, робочі програми, плани семінарів тощо) стороннім особам. Учбові матеріали курсу не можуть бути розміщені на сторонніх сторінках в соціальних мережах, використання лекційного матеріалу без посилань у публічних виступах та наукових публікаціях інших осіб є порушенням авторського права.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Олена Анатоліївна Д'ячкова

<https://scholar.google.com/citations?user=tj4JB0cAAAAJ&hl=uk>

ORCID: 0000-0002-1131-0550

e-mail: anylen@ukr.net

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Загайкевич А. Л. Українська електроакустична музика: історія і сучасність//Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2015. № 4. С. 75-86.
2. Козаренко О. Філософія музики як необхідна складова сучасної мистецької освіти// Вісник Львівського університету. Серія: Мистецтвознавство. 2012. Випуск 11. С. 3-7.
3. Овсяннікова-Трель О.А. «Нова простота» як системний жанрово-стильовий феномен в сучасному музичному мистецтві: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 448 с.
4. Тукова І. Г. Сонорика як техніка композиції: досвід критичного аналізу //Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2021. Випуск 132. С. 66-77.
5. Чекан Ю. І. Музична сфера сучасної культури: виміри та конфігурації // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2020. Випуск 129. С. 81-91.
6. Arvo Pärt: Sounding the Sacred. Edited by P. C. Bouteneff, J. Engelhardt, and R. Saler. New York: Fordham University Press, 2021. 260 p.
7. Miller T.E., Shahriari A. World Music a Global Journey. London, New York: Routledge: Taylor & Francis Group, 2015. 506 p.
8. Wilson S.J. New Music and the Crises of Materiality. London, New York: Routledge: Taylor & Francis Group, 2021. 173 p.

ДОДАТКОВА:

9. Карнак А. «Музика іншого роду»: Прогностика і реалії сучасного стану музичного мистецтва //Сучасне мистецтво. 2004. Випуск 1. С. 200-205.
10. Овсянніков В. Поп-рок як репрезентативний напрям сучасної української музичної культури: монографія. Київ: НАКККіМ, 2020. 160 с.
11. Овсяннікова-Трель О. А. Кіномузика як культурний феномен сучасності //Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2015. Випуск 2. С. 163-168.
12. Опанасюк О. Культурологічний вимір сучасної музики //Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2012. № 3. С. 116-121.
13. Приходько А. В. Рецептивні моделі західноєвропейського музичного авангарду ХХ століття: спроба диференціації // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2015. Випуск 2. С. 211-216.
14. Савчук І. Міфологічні інтенції в сучасній українській музичній культурі (на прикладі камерної музики В. Рунчака та О. Безбородька) //Сучасне мистецтво. 2016. Випуск 12. С. 144-151.
15. Супрун О. В. Музика в сучасній соціокультурній ситуації: особливості та напрями дослідження //Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2017. Випуск 1. С. 153-159.
16. Тукова І.Г. Трактовка звука як фактор формування техніки музичної композиції //Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, 2011. Випуск 1 (10). С. 72-79.
17. Тукова І. Г. Звукопошукова тенденція у композиторській практиці другої половини ХХ

- початку ХХІ століття //Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2019. № 3. С. 56-69.
18. Швед М. Особливості сприйняття сучасної музики і спроби класифікації слухацької аудиторії // Художня культура. Актуальні проблеми. 2006. Випуск 3. С. 211-220.
 19. Шеффер Б. Музика в сучасному світі [Електронний ресурс] //Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. 2014. Випуск 6. С. 57-62.
 20. Audio Culture. Readings in Modern Music. Edited by Ch.Cox and D.Warner. New York, London, Oxford, New Delhi, Sydney: Bloomsbury, 2017. E-edition. (812 h.)
 21. Bailey D. Improvisation: Its Nature and Practice in Music. Boston: Da Capo Lifelong Books, 1992, 147 p.
 22. Contemporary Music. Theoretical and Philosophical Perspectives. Edited by Max Paddison and Irene Deliege. Surrey, Burlington: Ashgate e-book, 2010. 386 p.
 23. Distributed creativity: Collaboration and Improvisation in Contemporary Music. Edited by E. F. Clarke, M. Doffman. New York, Oxford University Press, 2017. 350 p.
 24. Gottschalk J. Experimental Music Since 1970. Bloomsbury Academic. 2016. 292 p.
 25. Lochhead J. Reconceiving Structure in Contemporary Music. New Tools in Music Theory and Analysis. London, New York: Routledge: Taylor & Francis Group, 2016. 179 p.
 26. Manning P. Electronic and Computer Music. New York: Oxford University Press, 2004. 474 p.
 27. Music, Sound and Multimedia. From the Live to the Virtual. Edited by J. Sexton. Edinburgh University Press, 2007. 2004 p.
 28. Nyman M. Experimental Music: Cage and Beyond. New York: Cambridge University Press, Tenth printed 2009. 196.
 29. Rodgers T. Pink Noises: Women on Electronic Music and Sound. Durham and London, Duke University Press, 2010. 322 p.
 30. Schmelz P. J. Sonic Overload. Alfred Schnittke, Valentin Silvestor and Polystylism in the LateUSSR. New York: Oxford University Press, 2021. 408 p.
 31. Stone K. Music Notation in the Twentieth Century: A Practical Guidebook. New York, London: W.W. Norton & Company. 1980. 357 p.
 32. Understanding Rock: Essays in Musical Analysis. Edited by J.Covach & G.M.Boone. New York: Oxford University Press, 1997. 210 p.
 33. Zbikowski L.M. Conceptualizing Music. New York: Oxford University Press, 2002. 377 p.